

Subjekt jako objekt

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2005](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 7. 2005
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 7. 2005

Subjekt jako objekt

„Subjekt“ je sice prastará skutečnost, ale objeven byl velice pozdě, prakticky „recentně“ (i když slovo je mnohem starší, jenže znamenalo něco zcela jiného, vlastně přímý opak, totiž „objekt“). Aby mohl být „objeven“, musel být „vynalezen“ patřičný „pojem“, s jehož pomocí mohl být „míněn“ „subjekt“ jako myšlenkový model (ten musel být konstruován, tedy také vynalezen). A předpokladem vynálezu tohoto nového pojmu (a zároveň konstrukce příslušného intencionálního „modelu“) byla dlouhá tradice tzv. „předmětného“ myšlení, které ovládlo vědomí evropských lidí, zejména filosofické a vědecké intelektuální elity. Tato dlouhá tradice zpředměťujícího myšlení musela být totiž nejprve důkladně vypracována a vytěžena – a pak podrobena postupně stále ostřejší myšlenkové kritice a pokusům o revizi. A musíme si přiznat, že tento „proces“ ještě zdaleka není u konce; o lepší, přesnější a hlubší pojetí „subjektu“ musíme ještě nadále usilovat. Nejde přitom ovšem jen o nějakou pěkně vypracovanou konstrukci příslušného „modelu“, ale zejména o důkladnou analýzu vlastností každého takového vykonstruovaného modelu, a to v nejužší souvislosti s příslušnými pojmovými (logickými) vztahy k jiným pojmům (a příslušným intencionálním modelům). Zásadní důležitost přitom bude mít pochopení subjektu jako události, resp. ve většině případů jako superudálosti, která bude nejen v sebe zahrnovat, ale zejména integrovat spoustu subudálostí (a nepochybně integrovat různým způsobem a na různých úrovních). Subjekt také nemůžeme redukovat na pouhý „non-objekt“, neboť subjekt musí mít také svou vnější, předmětnou stránku, tj. své „tělo“. Proti Leibnizovi však musí toto tělo (jehož „vnitřnosti“ mají ovšem rovněž „vnější“, tj. předmětný charakter) být „organicky“ uzpůsobeno tak, že nefunguje jen samo a nezávisle na niterné stránce subjektu, ale může jí jednak poskytovat informace o „vnějším světě“, zejména však se může stávat výkonným (organickým) „systémem“ pro „uskutečňování“ toho, co pro to bylo niterně připravováno. A to pak ovšem vyžaduje pečlivé zkoumání toho, jak se ryzí nepředmětnost(i) stává(-vají) adresnou výzvou (adresnými výzvami), na něž subjekt odpovídá tak, že připravuje svou odpověď zprvu také ještě nepředmětně a pak ji – za pomoci svého vnějšku (těla) a jeho ovlivňováním zpředměťuje a tak uskutečňuje.

(Písek, 050727-2.)